

Menkes Benedict

De la Wikipedia, enciclopedia liberă http://ro.wikipedia.org/wiki/Benedict_Menkes

Benedict Menkes

Benedict M. Menkes (n. [11 noiembrie 1904](#), [Rădăuți](#) - d. [5 august 1987](#), [Timișoara](#)) a fost un [medic](#) și [biolog român](#), de origine [evreiască](#), cunoscut mai ales pentru contribuțiile în domeniul [embriologiei](#) și [teratologiei](#) experimentale și al [morfologiei](#), unul din fondatorii învățământului și cercetării medicale la Timișoara, întemeietorul Centrului de embriologie din Timișoara. A fost profesor la Institutul de medicină, azi [Universitatea de Medicină și Farmacie Victor Babeș](#) din Timișoara. Din 1952 a fost membru corespondent al [Academiei Române](#).

Biografie

Benedict Menkes s-a născut în 1904 la Rădăuți, [judetul Suceava](#), pe atunci parte a [ducatului Bucovinei](#) din cadrul [Imperiului Austro-Ungar](#), în familia avocatului evreu dr. Michael Menkes^{[1][2]}. În anii 1914-1923 a urmat studii liceale la Rădăuți și la [Viena](#). A studiat apoi medicina la [Universitatea din București](#). În timpul studiilor de medicină a devenit un colaborator apropiat al profesorului [Francisc Rainer](#) ca preparator și apoi asistent la Institutul de anatomie. În 1930 a susținut, sub îndrumarea lui Rainer, lucrarea sa de [doctorat în medicină și chirurgie](#), consacrată inervației [arcadei palmare superficiale](#). În timpul regimului [Antonescu](#), fiind evreu, a fost demis, împreună cu Zalman Iagnov, din postul de la catedra de anatomie (după octombrie 1940),^[3] iar familia sa a fost deportată.^[4]

Activitatea didactică și științifică

În 1945 s-a stabilit la Timișoara, unde s-a numărat printre fondatorii Institutului de medicină local, a predat [histologia](#) (1945-1946), [anatomia patologică](#) (1946-1957) și [biologia medicală](#) (1957-1974)

În 1951 a organizat și condus primul colectiv de cercetări medicale din Timișoara, în cadrul Academiei Române, iar în anul 1952, împreună cu profesorul [Gheorghe Lupașcu](#), a organizat Baza de Cercetări științifice a Academiei Române în Timișoara, a cărei director a fost până în 1958. În cadrul acesteia, Menkes a condus până în anul 1955 secția de medicină care a devenit apoi, tot sub direcția sa, secție de Embriologie și energetică celulară. În 1963 ea a fost transformată în Centrul de Embriologie Normală și Patologică. În 1952 a fost ales membru corespondent al Academiei Române.

Menkes a efectuat cercetări în domeniul morfologiei și al embriologiei și teratologiei experimentale, în ontogeneza embrionului –(Cercetări de embriologie experimentală, Biologie medicală, Probleme de morfopatologie, Anatomia topografică a embrionului uman). A scris un „Curs de biologie generală.”

Cercetările sale, în mare parte efectuate pe embrion de găină, s-au centrat, printre altele, pe biologia heterogrefelor embrionare, determinismul cauzal al formării organelor axiale (somitogeneza), reproducerea experimentală a malformațiilor [sistemului nervos central](#), ale [cordului](#) și membrilor. Menkes a fost, de asemenea, autorul unor cercetări originale și de pionierat în domeniul rolului morții celulare în morfogeneza normală și patologică și al mecanismelor stratigenezei normale și patologice în [scoarța cerebrală](#). A emis, între altele, ipoteza „ gradientului de oxigen” ca mecanism în stratigeneza scoarței cerebrale. A efectuat investigații ale efectului teratogen al [alcoolului](#). De asemenea, a utilizat noi metode de cercetare în embriologia experimentală, ca de exemplu, folosirea de colorații vitale pentru teratogeni și utilizarea [microcinematografiei](#) în cercetarea embriologică.

Laboratorul pe care l-a condus s-a bucurat de prestigiu, găzduind și tineri cercetători din străinătate, ca de pildă din [Polonia](#) și [Germania](#). În anul 1970 autoritățile cu procedat la o așa numită „reorganizare a unităților de cercetare”, prin care Centrul pe care îl conducea a fost scos din rețeaua de cercetare a Academiei și unit artificial cu Institutul de igienă sub numele de Centrul de cercetări medicale Timișoara. Menkes a fost menținut în postul de director, dar, în 1971, nemulțumit cu situația creată, a demisionat. În 1974, la 70 de ani, a încetat activitatea pedagogică, rămânând profesor consultant la Institutul de medicină.

În 1965-1978 a fost membru în colegiul de redacție al revistei de referate „Excerpta Medica” din Olanda, în 1970-1975 membru în consiliul de conducere al Institutului de Embriologie din [Utrecht](#) în [Olanda](#), membru activ al Societății Europene de Teratologie, al Societății Europene de Embriologie, al Societății Internaționale de Biologia Dezvoltării. Între anii 1954-1963 a fost redactor responsabil al seriei de Științe Medicale a revistei „Studii și cercetări științifice”, editată de filiala Timișoara a Academiei Române. În perioada 1964-1973 a fost redactor-șef adjunct al revistei „Revue Roumaine d'Embryologie et Cytologie”, seria de „Morphologie et d'Embryologie”, editată de Academia Română Printre discipolii săi se numără biochimistul Zeno Gârban.

Premii și onoruri

- 1948 – Premiul Victor Babeș al Academiei Române
- 23 martie 1952 - membru corespondent al Academiei Române
- 1954 – Premiul de stat al României
- 1969 - membru al Academiei de Științe Medicale
- 1970 – Meritul Sanitar clasa a II-a,

Selectie de lucrări științifice

- (cu M.Deleanu) *Leg differentiations and experimental syndactyly in the chick embryo.* Revue Roumaine d'Embryologie et de Cytologie, Série Embryologie, 1964
- (cu C.Miclea, Șt.Elias, și M.Deleanu) *Researches on the formation of axial organs. I. Studies on the differentiation of the somites* (1961)^[5]
- (cu S. Sandor) *Somitogenesis: regulation potencies, sequence determination and primordial interactions* p.405-421 în D.A.Ede, J.R.Hinchliffe and M .Balls *Vertebrate*

limb and somite morphogenesis, British Society for Developmental Biology, Vol.3
Cambridge University Press 1977

- *Localized necrosis and necrobiosis in teratogenesis*, 1968;
- *Contributions to the problem of somitogenesis*, în colaborare, 1969;
- (cu S. Sandor și A. Ilieș) *Cell death in teratogenesis*, in „Advances in Teratology”, Londra, 1970;
- *Untersuchungen uber die Stratigenese im Zentralnervensystem*, în colaborare, Leipzig, 1975;
- *Vital fluorochroming as a tool for embrionic ell death research*, în colaborare, 1979.

Cărți și articole

- Menkes a publicat peste 120 lucrări științifice, dar numeroase cercetări ale sale au rămas nepublicate.
- *Cercetări de embriologie experimentală*. Editura Academiei RPR, 1959
- *Probleme de morfopatologie*
- *Anatomia topografică a embrionului uman*
- *Curs de biologie medicală*

Referințe

- [Crispedia - articolul despre Benedict Menkes](#)
- [Peter Manu Medici evrei în Academia Română](#) în „Viața medicală”nr.22 (1220)6.6.2013
- [Hary Kuller - "Contribuția evreilor din România la cultură și civilizație", în "Realitatea evreiască", nr. 231-232 \(1031-1032\), 19 mai - 10 iunie 2005, p. 10-11.](#)
- [situl filialei din Timișoara a Academiei Române](#)
- DEX
- [de B.Menkes - Cercetări de embriologie experimentală, pe situl Internet Archive](#)

Lecturi suplimentare

- *On the 80th anniversary of Professor Benedict Menkes.*

Morphologie et Embryologie (Bucur). 1984 Oct-Dec;30(4):239-41.PMID: 6240600 [PubMed - indexed for Medline]

Note

1. [^ personalul tribunalului Rădăuți, 1919](#)
2. [^ avocați în Rădăuți](#)
3. [^ Peter Manu Medicii și legislația antisemită din România, pe situl Acum 23/7/2013](#)
4. [^ vezi și mențiune a lui Bronia Menkes Менкес Броня ca deportată în ghetoul Vășcăuți](#)
5. [^ citat în articolul Methods of Avian Embriology în revista Science 1996](#)